

The factors related to library vandalism from the view of librarians of kermanshah public libraries

Soraya Zangeneh^{1*} | Arezoo Ghanbari²

1- MSc. of information science, Head of Secretariat of kermanshah public library. (Corresponding Author)

s.z92.lib@gmail.com

2- MSc. of information science, Librarian of Amirkabir Public Library of Kermanshah Province

ghanbariarezoo1363@gmail.com

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article	Objective: The original aim of study was to survey the factors related to library vandalism from the view of librarians of kermanshah public libraries (KPL).
Article history:	Methodology: The research was applied and surveyed. The study population was all librarians working in KPL that with Cochran's formula, the sample size was 118. Simple random sampling was used. Three categories of factors "individual", "library" and "social and cultural" were identified as related factors of vandalism in KPL. This theoretical model using structural equation software Amos and confirmatory factor analysis were tested.
Received: 01 May 2022	Results: The most common type of destruction was book scrawling, annotation or writing inside the books. A significant relationship was seen between the Income and the trend to vandalism. The most important factor influencing library vandalism was the lack of information resources needed by clients. Among the variables of cultural and social dimension, the relationship between cultural poverty and being criminal of Library location was significant. Regarding the dimensions of individual factors, the variable of personality traits (Regression coefficient 0.82) became significant. Among the three factors related to library vandalism, the most important dimension in the present study was the library dimension (Path coefficient 0.74). The installation of Closed-circuit television (CCTV) and theft notification system, identification of vandals and warning them to stay away from violence, close supervision of librarians and guarding libraries, ways to deal with vandalism were presented.
Received in revised form: 31 May 2022	Conclusion: Equipping libraries and training of librarians in order to deal well with users, holding training workshops to inform users about the criminality of vandalism can be effective in reducing vandalism.
Accepted: 05 June 2022	
Published online: 10 June 2022	
Keywords: Vandalism, Public Library, Librarians, Kermanshah	
Cite this article: Zangeneh, S., Ghanbari, A. (2022). The factors related to library vandalism from the view of librarians of kermanshah public libraries. <i>Journal of Knowledge Studies</i> , 15(56), 64-83. DOR: 20.1001.1.20082754.1401.15.56.7.1	
	© The Author(s) Publisher: Islamic Azad University North Tehran Branch

عوامل مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه

ثریا زنگنه^{۱*} | آرزو قنبری^۲

۱- کارشناسی ارشد علم اطلاعات، مسئول دبیرخانه اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه (نویسنده مسئول) s.z92.lib@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد علم اطلاعات، کتابدار کتابخانه عمومی امیرکبیر استان کرمانشاه ghanbariarezo01363@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: هدف اصلی پژوهش بررسی عوامل مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بود.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۱۱	روش پژوهش: پژوهش از نوع کاربردی و به روش پیمایشی انجام شد. جامعه‌ی پژوهش تمام کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی نهادهی استان کرمانشاه (۱۶۸ نفر) بودند که با فرمول کوکران، حجم نمونه ۱۱۸ نفر حاصل شد. از نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. سه دسته عامل "فردی"، "کتابخانه‌ای" و "اجتماعی و فرهنگی" مرتبط با پدیده‌ی وندالیسم در کتابخانه‌های عمومی شناسایی شد که این مدل نظری با استفاده از نرم‌افزار معادلات ساختاری اموس و تحلیل عاملی تاییدی مورد آزمون قرار گرفت.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۳/۱۰	یافته‌ها: بیشترین نوع تخریب خط‌خطی کردن کتاب‌ها، حاشیه‌نویسی یا نوشتن داخل کتاب‌ها بود. بین سطح برخورداری مراجعان و گرایش به وندالیسم رابطه‌ی معنادار دیده شد. مهم‌ترین عامل کتابخانه‌ای مرتبط با وندالیسم کمبود منابع اطلاعاتی مورد نیاز مراجعان بود. در بین متغیرهای سازه فرهنگی و اجتماعی، رابطه‌ی متغیر فقر فرهنگی و جرم‌خیز بودن مکان کتابخانه معنادار شد. در مورد ابعاد سازه عوامل فردی، متغیر ویژگی‌های شخصیتی افراد (ضریب رگرسیون ۰/۸۲) معنادار شد. در بین عوامل سه‌گانه‌ی مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای، مهم‌ترین سازه بعد کتابخانه‌ای (ضریب مسیر ۰/۷۴) بود. نصب دوربین مدار بسته و سیستم اعلام سرقت، شناسایی افراد وندال و تذکر بدور از خشونت به آنها، نظارت دقیق کتابداران و وجود نگهبانی در کتابخانه‌ها از راه‌های مقابله با وندالیسم ارائه شد.
تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۱/۰۳/۲۰	نتیجه‌گیری: تجهیز کتابخانه‌ها و آموزش کتابداران در راستای برخورد خوب با کاربران، برگزاری کارگاه‌های آموزشی جهت آگاه‌سازی کاربران از جرم بودن اعمال وندالیستی می‌تواند به کاهش وقوع این مسئله کمک کند.
واژه‌های کلیدی:	
وندالیسم، کتابخانه‌ی عمومی، کتابداران، کرمانشاه	

استناد: زنگنه، ث.، قنبری، آ. (۱۴۰۱). عوامل مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه. *دانش‌شناسی*، ۱۵(۵۶)، ۸۳-۶۴

DOR: 20.1001.1.20082754.1401.15.56.7.1

حقوق مؤلف © نویسنده‌گان.

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

مقدمه

در طول تاریخ و در تمام اجتماعات بشری کجروی‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی وجود داشته است. یکی از این ناهنجاری‌ها گرایش افراد به ویرانی و تخریب است که شامل تخریب همه‌ی انواع اموال عمومی، فضاها، سبز، نوشتن انواع یادگاری‌ها بر دیوارها، درختان و ستون‌های مکان‌های باستانی و آثار تاریخی، تخریب توالی‌های عمومی، تخریب بدنه‌ی ماشین‌ها و پنچری لاستیک، سرقت و تخریب سطل زباله‌های عمومی، تخریب اموال کتابخانه‌ها (تمرکز این پژوهش بر این نوع تخریب می‌باشد. مانند: نوشتن مطالب بر روی کتاب و بریدن صفحه‌ای از کتاب، مجله یا روزنامه، سرقت کتاب‌ها و دیگر منابع اطلاعاتی، تخریب ساختمان کتابخانه و...) می‌باشد. به چنین افرادی در اصطلاح جامعه‌شناسان وندال می‌گویند و کسی که گرایش به این گونه اعمال دارد وندالیست نامیده می‌شود. وندالیسم مشتق از واژه وندال است. وندال نام قومی از اقوام ژرمن - اسلاو به شمار می‌رفت که در قرن پنجم میلادی در سرزمین‌های واقع در میان دو رودخانه اودر و ویستول زندگی می‌کردند. آنان مردمانی جنگجو، خونخوار و مهاجم بودند که به کرات به نواحی و سرزمین‌های اطراف قلمرو خود تخطی و تجاوز کرده به تخریب و تاراج مناطق و آبادی‌های متصرفه می‌پرداختند روحیه ویرانگرانه قوم وندال سبب گردیده است که در مباحث آسیب‌شناسی کلیه رفتارهای بزهکارانه‌ای که به منظور تخریب آگاهانه اموال، اشیاء و متعلقات عمومی و نیز تخریب و نابودی آثار هنری و دشمنی با علم و صنعت و آثار تمدن صورت می‌گیرد به گونه‌ای به وندالیسم منتسب گردد (محسنی تبریزی، ۱۳۷۳ نقل در علی محمدی، ۱۳۹۱). نوعی از وندالیسم نیز در فضای مجازی نمایان می‌شود. وندالیسم مجازی حقیقتی انکارناپذیر در شبکه‌های اجتماعی است. بسیاری از وندال‌ها یا تخریب‌گران دارای اکانت‌های تقلبی هستند. اینان به شدت سواد رسانه‌ای مخاطبان را تحت تأثیر رفتارهای بی‌امان خود قرار می‌دهند (بی‌تقصیر فدا، ۱۳۹۹، تیر) وندالیسم اینترنتی نیز به معنی تخریب و ایجاد مشکل فنی یا عدم دسترسی، نظیر هک در وبسایت‌ها، پایگاه‌های اطلاعاتی و مراکز داده است. گاهی یک فایل اجرایی با تغییر ظاهری صفحه وب، و یا ایجاد اختلال در دسترسی به اطلاعات آن را بی‌اعتبار می‌کند (وب‌سایت ایران هشدار، ۱۰ آذر ۱۳۹۴).

امیل دورکیم^۱ از نخستین جامعه‌شناسانی که با مفهوم آنومی (بی‌نظمی) به تبیین کجرفتاری‌های اجتماعی پرداخت و با استعانت از روش تجربی به مطالعه‌ی انحراف و بی‌هنجاری اجتماعی پرداخت. او مفهوم آنومی و بی‌هنجاری اجتماعی را در دو سطح فردی و اجتماعی به کار برده است. فروید و اورنسون^۲ در تئوری ناکامی - پرخاشگری بازماندن از اهداف و ناکامی در رسیدن به اهداف علی‌الخصوص ناکامی احساسی را علت وندالیسم و رفتارهای پرخاشگریانه می‌دانند (بخارایی و شربتیان، ۱۳۹۴). جامعه‌شناسان مانند مرتن^۳ رفتارهای بزهکارانه چون وندالیسم را معلول ساختارهای اجتماعی و فرهنگی دانسته‌اند اما روانشناسان به ویژه روانکاوان آن را معلول کارکرد نیروهای سرکش درونی پنداشته‌اند. گروهی از صاحب‌نظران مانند جرج هربرت مید^۴ و مکتب جامعه‌شناسی شیکاگو فرد و جامعه را توأمان در جریانات رفتاری دخیل می‌دانند (محسنی تبریزی، ۱۳۷۹). ژانورن^۵ (۱۹۶۳)، ویلنسن^۶ (۱۹۹۵)، هوبر^۷ (۱۹۹۱) و گلدستون^۸ (۱۹۹۸) وندالیسم را به عنوان مرضی (بیماری) مدرن و نوظهور و معضلی اجتماعی و عصبان انسان‌ها، به خصوص نسل جوان، در برابر تحمیلات اجتماعی و نیروهای قاهر و سرکوب‌گر بیرونی می‌دانند (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳، ص ۱۳). وندالیسم را می‌توان بیماری دانست که منجر به آنومی (بی‌نظمی) اجتماعی می‌شود و جرم محسوب می‌شود (ماده‌ی ۶۷۵ و ۶۸۷ قانون تعزیرات مصوب سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۷۵). بنابراین فرد وندال مجرم شناخته می‌شود؛ و مجازات می‌شود.

وندالیسم در کتابخانه‌های عمومی بر کاهش کیفیت خدمات کتابخانه‌ای و اطلاع‌رسانی مؤثر بوده و به افزایش احساس ناامنی، ترس، ناآرامی و نابهنجاری منجر می‌شود. ممکن است صفحاتی از کتاب‌ها بریده، خط‌خطی یا کنده شوند. مطالبی در حواشی و کناره صفحات

1. Emile Durkheim

2. Frued & Oreson

3. Merton

4. George Herbert Mead

5. Janine

6. wilkinson

7. Hauber

8. Gladstone

آنها نوشته شود. گاهی کل کتاب مورد تخریب و آسیب و یا حتی سرقت قرار می‌گیرد. تابلو سر در کتابخانه‌ها مورد اصابت سنگ قرار می‌گیرد و یا حتی ممکن است به خاطر فلز به کار رفته در آن سرقت شود. درختان و فضای سبز کتابخانه‌ها نیز به شدت مورد حمله‌ی وندال‌ها قرار می‌گیرند. سیستم جستجوی منابع اطلاعاتی کتابخانه به خاطر خرابکاری استفاده‌کنندگان زود به زود نیاز به سرویس پیدا می‌کند. کتاب‌های ارزشمند کتابخانه ممکن است مورد سرقت قرار گیرند و یا هیچگاه از امانت بازنگردند. میزها و صندلی‌ها توسط اعضای کتابخانه خراشیده و حکاکی شوند. دیوارها ممکن است خط‌خطی و مورد تهاجم وندال‌های کتابخانه‌ای قرار گیرد. این‌ها همه نمودها و مصادیق خرابکاری‌های وندال‌ها در کتابخانه‌هاست. یکی از مهمترین آسیب‌های وندالیسم، زیان‌های اقتصادی ناشی از تعمیر و بازسازی وسایل تخریب شده توسط وندال‌ها می‌باشد که هر ساله بخش عظیمی از درآمد و بودجه‌ی کشورها را به خود اختصاص می‌دهد و صرف هزینه و زمان زیاد جهت بازسازی مساوی با کاهش رفاه در سطح جامعه است؛ و در مجموع نارضایتی عمومی را در پی دارد. از طرفی مشاهده‌ی صحنه‌های تخریب از بعد روانشناختی اثر سوء بر روحیه‌ی افراد جامعه دارد و ممکن است باعث ایجاد انگیزه‌ی بیشتر تخریب در بین وندال‌ها و دیگر افراد جامعه شود (پدیده‌ی گلوله برفی^۱). بنابراین بررسی علل و عوامل مؤثر بر این پدیده می‌تواند در پیشگیری و مقابله با این انحراف اجتماعی تأثیر زیادی داشته باشد و راه کارهای احتمالی مقابله با این انحراف اجتماعی را نشان دهد و با مطالعه‌ی دقیق و علمی موجب تغییر رفتار وندال‌ها شود و به طور کلی در هزینه‌ی مصرفی برای رفاه جامعه تأثیر دارد.

بررسی پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد پدیده‌ی وندالیسم دغدغه‌ی پژوهشگران حوزه‌های علوم اجتماعی و روانشناسی بوده است. از جمله نخستین آثار داخلی در سال ۱۳۷۴ پژوهشی تحت عنوان بررسی علل وندالیسم در تهران و راه‌های پیشگیری و درمان آن در قالب یک طرح تحقیقاتی توسط علیرضا محسنی تبریزی انجام شد. نادری در سال ۱۳۸۹ در پژوهشی علل رفتارهای وندالیسمی در شهر همدان را بررسی کرد. کریمی مونجر موئی و فرهمند (۱۳۹۵) پدیده‌ی وندالیسم را در بین جوانان ۱۵ تا ۲۰ ساله‌ی شهر لردگان بررسی کردند. در این میان برخی پژوهشگران (نبوی، سالمیان و حبیبیان، ۱۳۹۱، میرفردی، احمدی، نیکخواه ۱۳۹۱ و شربتیان و پرورش، ۱۳۹۲) با تمرکز بر جوامع خاص مانند دانش‌آموزان که مستعد رفتارهای وندالیسمی بودند، پژوهش خود را انجام دادند. آثاری مشابه این پژوهش‌ها زیاد انجام گرفته است. این پدیده در داخل کشور و در حوزه‌ی کتابخانه‌ها بتازگی و در چند ساله‌ی اخیر به طور جدی مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است و با بررسی‌های صورت گرفته، مشخص شد چند اثر پژوهشی در این زمینه انجام گرفته است. این درحالی است که وندالیسم در کتابخانه‌ها در خارج از کشور بسیار بیشتر مورد توجه پژوهشگران بوده است. در مطالعه‌ای که در موسسه‌ی جرم‌شناسی استرالیا توسط سوزان گیزون و پال ویلسون^۱ در سال ۱۹۹۰ با عنوان مقابله با گرافیتو و وندالیسم انجام شد، مهم‌ترین انگیزه‌های وندال‌ها از آسیب‌رسانی به اموال عمومی مانند: وسایل حمل و نقل عمومی، باجه‌های تلفن همگانی و مکان‌های عمومی و ... را انتقام، عصبانیت، خستگی و بی‌حوصلگی، به دست آوردن چیزی، کنجکاوی و ابراز وجود دانستند (نادری، ۱۳۸۹). در جدول ۱ مروری بر برخی از مطالعات گذشته صورت گرفته است.

^۱ Susan Geason & Paul Wilson

جدول ۱. مروری بر پژوهش‌های پیشین

پژوهشگر یا پژوهشگران	عنوان پژوهش	یافته‌ها و نتایج پژوهش
عارف پور، میری و انوری (۱۴۰۱)	بررسی اثرات وندالیسم شهری (مورد پژوهی: شهر چناران استان خراسان رضوی)	یافته‌های تحقیق نشان داد که متغیرهای پایگاه اقتصادی-اجتماعی، احساس اجحاف و تبعیض، همنشینی‌ها و ارتباطات، میزان جامعه پذیری، عوامل فردی، عوامل فرهنگی، حاشیه نشینی، فقر، اعتیاد، پنجره شکسته، بی هویتی و گمنامی و توزیع ناعادلانه خدمات شهری بر متغیر وندالیسم شهری مؤثر هستند. در نهایت طبق جدول برازش مدل در رگرسیون لجستیک؛ متغیرهای پایگاه اقتصادی-اجتماعی، عوامل فردی، فقر و پنجره شکسته به دلیل EXP(B) کمتر از ۱ از مدل تحقیق حذف شدند.
قاسم‌زاده اجیرلو، معینی و کرم‌پور (۱۳۹۹)	بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر وندالیسم دانش آموزان دبیرستان‌های شهر پارس آباد	تحلیل رگرسیون چند متغیره و تحلیل مسیر نشان داد که به ترتیب احساس اجحاف، پایگاه اقتصادی-اجتماعی، ارتباطات و همنشینی‌ها، میزان جامعه‌پذیری و عوامل فردی بر رفتارهای وندالیستی دانش آموزان فوق تأثیر دارد.
علیزاده، ریاحی‌نیا و آخشیک (۱۳۹۷)	وندالیسم در کتابخانه‌های دانشگاهی: بررسی نمودها و دلایل	وندالیسم در "منابع" بیش از وندالیسم در "تجهیزات و ساختمان" بود. در منابع، سرقت، پنهان و پاره کردن کتاب‌ها و مجلات بیشتر رخ می‌دهد. در تجهیزات و ساختمان، بیشترین تخریب به واسطه نوشتن مطالب، جابجایی پوستر، نوشتن متن روی دیوار و آسیب‌رسانی به تجهیزات بود.
ابراهیمی و ریاحی-نیا (۱۳۹۶)	مطالعه‌ی وندالیسم در کتابخانه‌های عمومی کشور با تأکید بر ویژگی‌های جامعه محلی	بیشترین میزان وندالیسم مربوط به کنده کاری و رنگ در میز و صندلی‌ها و کمترین میزان سرقت منابع کتابخانه‌ای و شکستن لامپ کتابخانه‌ها بوده است. بین فقر و میزان جرم‌خیزی با وندالیسم رابطه‌ی معنادار دیده شد.
تقی‌زاده (۱۳۹۶)	بررسی عوامل مؤثر بر رفتار تخریب‌گرایانه مراجعان کتابخانه‌ها: مطالعه‌ی موردی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی	۱۹/۶۴ درصد از مراجعان کتابخانه آستان قدس رفتار تخریب‌گرایی داشتند. سه عامل محیطی و سازمانی و فردی بر گرایش به رفتار تخریب‌گرایانه مراجعان تأثیر داشتند که سهم عامل فردی بیش از دو عامل دیگر بود. بین سن و تحصیلات با گرایش به رفتار تخریبی رابطه‌ی معناداری دیده شد.
میری، زارعی، ذاکر (۱۳۹۵)	وندالیسم کتابخانه‌ای از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های وابسته به آستان قدس رضوی	نتایج نشان داد کتابداران در مواجهه با رفتارهای وندالیستی رفتارهای یکسانی ندارند. کتابداران رفتار ملایم و قابل انعطافی با وندال‌ها داشته‌اند. بیشترین رفتارهای وندالیستی در رده سنی ۱۵ تا ۲۰ سال رخ داد.
شهباز، منصوریان و	بازتاب وندالیسم کتابخانه‌ای	محتوای کتاب‌نوشته‌ها شامل ۴ مقوله اصلی "بیان احساسات"،

<p>"اظهار نظر"، "پیشنهاد" و "درخواست" است. براساس این نتایج، اغلب خوانندگانی که در حاشیه کتاب یادداشت نوشته‌اند، بیش از قصد تخریب، هدف اطلاع‌رسانی داشته‌اند. ضمناً بررسی یادداشت‌های آنان نشان می‌دهد نگرش آنان به زندگی (حداقل در زمان نوشتن یادداشت)، نوعی نگرش منفی بوده که عمدتاً با احساس غم و اندوه همراه بوده است</p>	<p>در کتابنوشته‌های کتابخانه‌های عمومی</p>	<p>شهباز (۱۳۹۳)</p>	
<p>دانشجویان از قوانین و مقررات تعیین شده برای کتابخانه پیروی نمی‌کردند. این امر به این دلیل بود که قبل از پذیرش و ثبت نام، بروشورها یا کتابچه‌ای که حاوی قوانین و مقررات کتابخانه باشد، به دانشجویان داده نمی‌شد. دانشجویان با جدا کردن کابل برق رایانه‌ها و مودم‌ها از شاخه‌ها، برای شارژ باتری‌های لپ تاپ و تلفن‌های همراه خود استفاده می‌کردند. کتابداران خود گاهی مقررات را حتی در حضور اعضا رعایت نمی‌کردند.</p>	<p>امنیت کتابخانه و نگرش کاربر</p>	<p>کوتایی^۱ (۲۰۰۸)</p>	
<p>آن‌ها دریافتند که کارمندان باید با یک برنامه امنیتی، به طور منظم در خط‌مشی‌ها و رویه‌های مربوط به آن آموزش ببینند و درک کنند که مراقبت از مواد کتابخانه به اندازه دسترسی آزاد به منابع کتابخانه مهم است. بدون نظارت، منابع در نهایت از بین خواهد رفت و در نهایت ارزیابی باید جزء جدایی‌ناپذیر از ابتکار عمل پیشگیری از جرم باشد چرا که ارزیابی هم تعیین می‌کند که آیا ابتکار عمل مؤثر است یا نه، همچنین نقاط قوت و ضعف برنامه را شناسایی می‌کند</p>	<p>راهکارهای جلوگیری از وندالیسم و بزهکاری در کتابخانه‌ها</p>	<p>کرامول، الکساندر و داتسون^۲ (۲۰۰۸)</p>	پیشینه‌های خارجی
<p>وندالیسم کتابخانه‌ای به علت منابع اطلاعاتی نامناسب کتابخانه‌ای، محدودیت مالی و خودخواهی از طرف کاربران کتابخانه ایجاد شده است. بیشترین نمودهای وندالیسم عبارت بودند از: پاره شدن صفحه کتاب‌ها، حذف پوشش جلد کتاب، پنهان کردن کتاب‌ها در زیر لباس‌ها و جیب‌های کاربران و اعضا. برخی از توصیه‌ها برای ریشه‌کنی تخریب در کتابخانه‌های دانشگاهی عبارت بودند از: کتابخانه‌های دانشگاه باید خدمات فتوکپی را ارائه دهند. مدیریت دانشگاه باید مواد کتابخانه‌ای مناسب را برای پاسخگویی به نیازهای اطلاعات کاربران فراهم کند.</p>	<p>مدیریت ایمنی برای پیشگیری از وندالیسم در کتابخانه‌های دانشگاه ایالت بنو در نیجریه</p>	<p>ایکر^۳ (۲۰۱۳)</p>	

1. Kotey

2. Cromwell, Alexander & Dotson

3. Akor

<p>نقطه ضعف ساختمان کتابخانه، سرقت توسط کارکنان داخلی، نارضایتی کاربر و عدم آشنایی با خدمات کتابخانه، دوره کوتاه مدت امانت منابع، کتاب‌های درسی نامناسب، پنجره‌های بدون حفاظ و نرده، خروجی‌های معیوب، اتاق‌های کامپیوتری بدون کارکنان فنی، سیاست‌ها و روش‌های ضعیف، عدم راهبردهای امنیتی، عدم وجود کتابچه‌های امنیتی، فشار برای موفقیت در یک محیط دانشگاهی پرسترس، بیشترین دزدی و خشونت را ایجاد می‌کند. سیستم‌های امنیتی الکترونیکی، نظارت دقیق توسط کارکنان، کتابداران، داوطلبان و گشت‌های امنیتی و اقداماتی مانند نصب پوستر و نشانه، پخش چندرسانه‌ای و رویدادهای آموزشی در جلوگیری از وندالیسم موثرند.</p>	<p>سرقت و وندالیسم در کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی</p>	<p>هیگینز^۱ (۲۰۱۵)</p>	
<p>وجود دوربین‌های مدار بسته، فن آوری‌های RFID^۲ برای گردش و بررسی منابع، در ورودی امنیتی الکترونیکی. مهم‌تر از همه، نظارت کتابداران از جمله راه‌های جلوگیری از وندالیسم بود.</p>	<p>دیدگاه کتابداران کارناتاکای هند را در مورد وندالیسم در کتابخانه‌ها</p>	<p>جاگادیش ام وی و سارا ویتی^۳ (۲۰۱۶)</p>	
<p>منابعی که بیشتر تحت تأثیر قرار گرفتند شامل مواد مرجع و همچنین کتاب‌های حاوی دیسک و غیره هستند. بیشترین تخریب مربوط به معیوب‌سازی کتاب و بیرون بردن مواد کتابخانه موقع غیرفعال بودن هشدار امنیتی بود.</p>	<p>تأثیر سرقت و خرابکاری منابع اطلاعاتی کتابخانه و مکانیسم‌های کنترل آن در کتابخانه‌های دانشگاهی منتخب در ایالت اوسون نیجریه</p>	<p>آدکونل^۴، آدکونجو^۵، آنوبر^۶ (۲۰۱۸)</p>	
<p>وجود سیستم رفید، نرده و حفاظ امنیتی پشت پنجره‌ها، نگهداری، توجیه کاربران در خصوص سیاست‌ها و قوانین کتابخانه را در جلوگیری از بی‌نظمی و رفتارهای تخریب‌گرایانه مؤثر دانست.</p>	<p>بررسی امنیت کتابخانه‌ها در هند</p>	<p>پاتاک^۷ (۲۰۱۹)</p>	
<p>سرقت منابع اطلاعاتی، حذف صفحاتی از کتاب‌های درسی، به طوری که کتاب‌ها در کتابخانه صفحات گم شده‌ی زیادی دارند. نقاشی روی صفحات کتاب‌ها، ریختن مواد خوراکی مانند سوپ و چای روی کتاب‌ها از رایج‌ترین نمودهای وندالیسم بود. فقر، فرهنگ خواندن ضعیف، تنبلی، بی‌نظمی کارکنان کتابخانه از علل وندالیسم بود.</p>	<p>مطالعه رفتار وندالیستی در بین کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی</p>	<p>سریفاسولا و امانوئل ایادی^۸ (۲۰۱۹)</p>	
<p>میزان سرقت و نابودی منابع کتابخانه‌ای در کتابخانه‌های دانشگاهی نیجریه بسیار زیاد است، زیرا هزینه‌های بالای کتاب، فقدان دستگاه</p>	<p>سرقت و وندالیسم در کتابخانه ایالت لاگوس</p>	<p>چاین وندو^۹ (۲۰۱۹)</p>	

1. Higgins

2. RFID

3. Jagadish M.V & Sarasvathy

4. Adekunle

5. Adekunjo

6. Unuabor

7. Pathak

8. Seri Fasola & Emmanuel Oyadeyi

9. Chinwendu

<p>فتوکپی، سیستم امنیتی ناکارآمد کتابخانه، عدم وجود اقدامات امنیتی الکترونیکی، کمبود نظارت مناسب دانشجویان، عدم دسترسی پایگاه-های داده آنلاین به عنوان مهمترین عوامل مؤثر در وندالیسم کتابخانه‌ها می‌باشد. راه‌های پیشنهادی جلوگیری از سرقت و تخریب منابع در کتابخانه‌های دانشگاهی نیجریه: استفاده از پرسنل امنیتی و تجهیزاتی مانند دوربین مدار بسته</p>			
<p>پنجره‌های بدون حفاظ، ورودی‌ها و خروجی‌های زیاد، کارکنان آموزش ندیده، عدم آشنایی با تکنیک‌های امنیتی کمتر از ۵۰ درصد بود. بیشتر کتابخانه‌ها دوربین مدار بسته داشتند اما بسیاری از آنها فاقد رفید بودند. بیش از ۷۴٪ کتابخانه‌ها مرتباً موجودی می‌گیرند، پنجاه درصد درهای ورودی کتابخانه‌ها با قفل و کلید و ۸۷٪ کتابخانه‌ها با ورود و خروج منفرد (درهای ورود با کارت) کار می‌کردند. برای جلوگیری از وندالیسم افزایش کتاب‌های درسی، افزایش زمان امانت پیشنهاد شد.</p>	<p>سرقت و تخریب در منابع کتابخانه‌های دانشگاهی هند</p>	<p>پاتاک و ویاس^۱ (۲۰۲۰)</p>	
<p>دیجیتالی کردن منابع اطلاعاتی، شناسایی الکترومغناطیسی و فرکانس رادیویی (RFID)، دوربین مدار بسته (CCTV) در کتابخانه به عنوان ابزاری برای بازدارندگی است. در این میان کمبود بودجه، سیاست‌ها و رویه‌های ضعیف، بلایای طبیعی مانند زلزله، سیل، آتش‌سوزی، طوفان و غیره از عوامل تخریب مواد کتابخانه‌ای هستند.</p>	<p>استفاده از فناوری اطلاعات و اطلاعات برای تأمین امنیت کتابخانه‌ها و منابع اطلاعاتی علیه وندالیسم در کتابخانه‌های دانشگاهی در عصر جهانی ناامنی</p>	<p>امویک و ایکوگان^۲ (۲۰۲۰)</p>	
<p>محقق بیان می‌کند شناسایی افراد وندال با اینکه سخت است اما غیر ممکن نیست و کتابداران باید یک برنامه برای مقابله و پیشگیری از وندالیسم داشته باشند.</p>	<p>وندالیسم کتابخانه‌ای: علت‌ها و پیشگیری</p>	<p>بت^۳ (۲۰۲۱)</p>	

در مطالعات پیشین حوزه‌ی وندالیسم، یا به توصیف وضعیت وندالیسم در جامعه مورد پژوهش پرداخته شده و یا علل مؤثر بر این پدیده و راه‌کارهای مقابله با آن بررسی شده است. بیشتر مطالعات پیشین توصیفی-تحلیلی و یا همبستگی بودند. در برخی از آنها ارتباطات بین متغیرها را به روش‌های رگرسیونی بررسی کرده بودند. در برخی از آنها متغیرها دسته‌بندی شده بودند اما دسته‌بندی‌ها کامل نبود به عنوان مثال پژوهش تقی‌زاده (۱۳۹۶)، سه دسته عامل محیطی، سازمانی و فردی را در ارتکاب به اعمال وندالیستی دخیل دانسته‌اند و بعد محیطی آن فقط تجهیزات و عوامل محیطی منحصر به فضای کتابخانه‌ها را مد نظر قرار داده بود در حالی که افراد یک جامعه حتماً تحت تأثیر وضعیت اجتماعی و فرهنگی قرار می‌گیرند و این عوامل بر تمام رفتارهای آن‌ها تأثیر دارد بنابراین به نظر می‌رسد بعد محیطی باید وسعتی به اندازه وضعیت اجتماعی و فرهنگی جامعه داشته باشد و این بعد بسیار مهم هم باید در میان سازه‌های پژوهش وجود داشته باشد. خطای متغیرها در معادلات رگرسیونی نادیده گرفته می‌شود بنابراین در پژوهش حاضر برای رفع این نقص از مدلسازی معادلات ساختاری استفاده

¹ . Pathak and Vyas

² . Omoike & Ikegun

³ . Bhat

شد. هدف اصلی پژوهش بررسی عوامل مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه است که برای روشن‌تر شدن مسئله و کامل شدن آن اهداف جزئی زیر نیز بررسی شدند:

- شناسایی مصادیق و نمودهای وندالیسم کتابخانه‌ای و میزان آنها از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه؛
- بررسی رابطه بین سطح برخورداری مراجعان کتابخانه‌های عمومی و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه؛

- بررسی وجود یا عدم وجود تفاوت بین متغیرهای جمعیت‌شناختی (جنسیت و سطح تحصیلات) مراجعان کتابخانه‌های عمومی و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه؛

- شناسایی راهکارهای مقابله با وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه؛
برای رسیدن به اهداف پژوهش و بررسی مسئله، پژوهشگران سعی کردند سؤالات ذیل را پاسخ گویند و دو فرضیه مطرح را بررسی کنند.

۱. مصادیق و نمودهای وندالیسم کتابخانه‌ای و میزان آنها از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه کدامند؟

۲. عوامل مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه کدامند؟

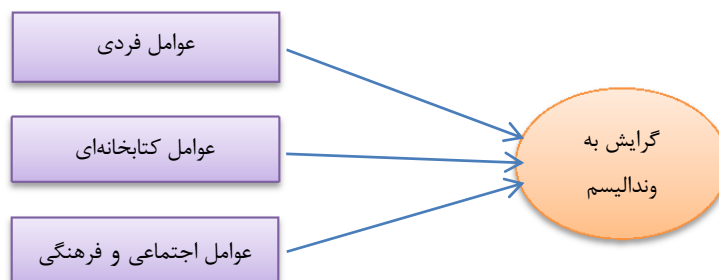
۳. راهکارهای مقابله با وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه کدامند؟

۱. بین سطح برخورداری مراجعان کتابخانه‌های عمومی و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.

۲. بین متغیرهای جمعیت‌شناختی (جنسیت، سطح تحصیلات و میزان برخورداری) مراجعان کتابخانه‌های عمومی و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه تفاوت معناداری وجود دارد.

روش پژوهش

پژوهش از نوع کاربردی و با رویکرد توصیفی و تحلیلی و به روش پیمایشی انجام شد. جامعه‌ی پژوهش تمام کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی نهادی استان کرمانشاه (۱۶۸ نفر) بودند که با فرمول کوکران، حجم نمونه ۱۱۸ نفر انتخاب گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزار پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته استفاده شد. سؤالات و متغیرهای احتمالی دخیل در پژوهش با مطالعه‌ی منابع و پیشینه‌ها و تجربه پژوهشگران از کار در کتابخانه‌های عمومی و صحبت با کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی، شناسایی و در پرسشنامه گنجانده شد. پژوهشگران سه دسته عامل "فردی"، "کتابخانه‌ای" و "اجتماعی و فرهنگی" را به عنوان عوامل مرتبط و مؤثر بر پدیده‌ی وندالیسم در کتابخانه‌های عمومی شناسایی کردند که این مدل نظری با استفاده از نرم‌افزار معادلات ساختاری اموس از لحاظ آماری مورد آزمون قرار گرفت. برای تأیید بحث‌های نظری از تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد.

شکل ۱. مدل نظری عوامل مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای

برای عوامل فردی ۵ گویه و برای عوامل کتابخانه‌ای ۸ گویه و برای عوامل اجتماعی و فرهنگی ۴ گویه و برای میزان گرایش به وندالیسم نیز ۱۴ گویه در نظر گرفته شد. که از طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای برای سنجش میزان متغیرها استفاده شد. در مورد متغیرهای جمعیت شناختی، جنسیت ۳ ارزشی (زنان، مردان، و هر دو جنس)، سطح تحصیلات ۷ ارزشی (زیردیپلم، دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس، دکترا و همه موارد) و سطح برخورداری ۴ ارزشی (کم برخوردار، نیمه برخوردار، برخوردار و همه موارد) در نظر گرفته شد.

برای بررسی روایی پرسشنامه از روایی محتوایی کمی استفاده شد. پرسشنامه در اختیار پنج نفر از متخصصان علم اطلاعات قرار داده شد. ضریب نسبی روایی محتوا (سی وی آر) برای تمام گویه‌ها محاسبه و مقدار آن ۱ بدست آمد که از ۰/۹۹ (مقدار موجود در جدول لاوشه برای ۵ نفر متخصص) بیشتر شد. اما مقدار سی وی آر دو مورد از گویه‌ها مطلوب نبود؛ بنابراین با حذف آن دو گویه پرسشنامه مجدداً اصلاح شد و شاخص روایی محتوا نیز برای تمام گویه‌ها ۱ بدست آمد که از ۰/۷۹ بیشتر است و در نهایت روایی پرسشنامه تأیید شد. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از نرم‌افزار اس. پی. اس. اس. و ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که در مورد عوامل فردی (۰/۸۲)، عوامل کتابخانه‌ای (۰/۸۵) و عوامل اجتماعی و فرهنگی (۰/۷۵) و مقدار کل گویه‌ها (۰/۸۶) بدست آمد که پایایی مطلوب و قابل قبولی است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اس. پی. اس. اس. و برای بررسی مدل نظری از تحلیل عاملی تاییدی و به کمک نرم‌افزار معادلات ساختاری اموس^۱ استفاده شد. مدل حاصل از چارچوب نظری پژوهش یک مدل علی و معلولی است بنابراین از مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شد چرا که روش‌های تحلیل مسیر، رگرسیون و تحلیل عاملی به دلیل محدودیت‌های ذاتی‌شان ابزاری مناسب برای آزمون مدل‌های علی و معلولی محسوب نمی‌شوند (ابارشی و حسینی، ۱۳۹۱، ص ۲۲). برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آزمون‌های پارامتریک استفاده شد. همچنین از نرم‌افزار اس. پی. اس. اس. نسخه ۲۴ نیز جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها:

سؤال ۱. مصادیق و نمودهای وندالیسم و میزان آنها از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه کدامند؟

جدول ۲. نمودهای وندالیسم در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه

تخریب در داخل ساختمان کتابخانه (مخزن کتابخانه)	تخریب ساختمان کتابخانه
۱. تخریب کتابها	۷. شکستن شیشه‌های پنجره
۲. تخریب مجلات و روزنامه‌ها	۸. خط خطی و نوشتن روی دیوارها
۳. تخریب کتابهای مرجع	۹. کندن و از بین بردن گلها و درختان کتابخانه
۴. سرقت کتابها، مجلات و روزنامه‌ها	۱۰. تخریب دستشویی و آبخوری یا آبرسدکن
۵. تخریب میزها و صندلی‌ها	۱۱. تخریب تابلو سر درب کتابخانه
۶. تخریب و از کار انداختن سیستم جستجوی اعضا	

در جدول ۲ فعالیت‌های تخریبی وندال‌های کتابخانه‌ای و مصادیق و نمودهای پدیده‌ی وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه آمده است. بدین معنی که از دیدگاه کتابداران وندال‌های کتابخانه‌ای در ۱۱ مورد ذکر شده در جدول ۲ بیشترین فعالیت تخریبی را دارند.

۱. AMOS

۲. SPSS

جدول ۳. میزان نمودهای وندالیسم در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه

ردیف	انواع تخریب	میانگین	انحراف استاندارد	واریانس
۱	پاره کردن کتاب‌ها	۲/۸۹	۱/۱۶۸	۱/۳۶۴
۲	کثیف کردن و از شکل اولیه خارج کردن کتاب‌ها	۳/۱۱	۱/۰۵۲	۱/۱۰۷
۳	خط خطی کردن، حاشیه‌نویسی یا نوشتن داخل کتاب	۳/۲۵	۱/۰۸۰	۱/۱۶۶
۴	ریختن مواد غیرخوراکی و همچنین آب، چای، غذا و... روی کتاب‌ها	۲/۳۱	۱/۰۴۲	۱/۰۸۶
۵	باز نگرداندن کتاب‌های امانت گرفته شده	۲/۸۱	۱/۱۱۱	۱/۲۳۵
۶	تخریب مجلات و روزنامه‌ها	۲/۴۰	۰/۹۶۲	۰/۹۲۵
۷	سرقت کتاب‌ها، مجلات و روزنامه‌ها	۲/۶۴	۱/۱۱۵	۱/۲۴۲
۸	خط خطی کردن، شکستن میزها و صندلی‌ها	۲/۴۵	۱/۱۰۶	۱/۲۲۴
۹	تخریب و از کار انداختن سیستم جستجوی اعضا	۱/۷۱	۰/۹۳۵	۰/۸۷۴
۱۰	شکستن شیشه‌های پنجره	۱/۴۵	۰/۹۳۰	۰/۸۶۵
۱۱	خط خطی، کنده کاری و نوشتن روی دیوارها	۲/۲۰	۱/۰۰۱	۱/۰۰۱
۱۲	کندن و از بین بردن گل‌ها و درختان کتابخانه	۱/۸۷	۰/۹۴۸	۰/۸۹۸
۱۲	تخریب دستشویی و آبخوری یا آبرسدکن	۲/۰۷	۱/۰۶۸	۱/۱۴۱
۱۳	تخریب تابلو سر درب کتابخانه با سنگ و غیره و گاهی سرقت آن	۱/۴۲	۰/۸۲۰	۰/۶۷۲

طبق داده‌های جدول ۳ بیشترین نوع تخریب خط خطی کردن کتاب‌ها، حاشیه‌نویسی یا نوشتن داخل کتاب‌ها بود و پس از آن نیز کثیف کردن و آسیب رساندن به شکل ظاهری کتاب‌ها بود و کمترین نوع تخریب و آسیب مربوط به تخریب تابلو سر درب کتابخانه‌ها و پس از آن تخریب سیستم جستجوی اعضا بود.

سؤال ۲. عوامل مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه کدامند؟

سازه‌های دخیل در پژوهش طبق مدل نظری در نرم افزار اموس ترسیم شد. چون داده‌های پژوهش رتبه‌ای بودند ضرایب به روش حداقل مربعات تعمیم یافته^۱ محاسبه شد.

بعد از ترسیم مدل توسط نرم‌افزار برخی از شاخص‌های نیکویی برازش مدل مناسب نبود که با استفاده از راهبردهای آرایشی^۲ پیشنهادی در بخش شاخص‌های اصلاح^۳ در خروجی نرم افزار اموس، و راهبرد پیرایشی^۴ در بخش برآوردهای^۵ خروجی نرم افزار اموس اصلاح و مدل مجدد ترسیم شد که سرانجام شاخص‌های نیکویی برازش تأیید شد (جدول ۴). در راستای بهبود مدل گویه ۳۴ از سازه عوامل فردی و گویه‌های ۴۴ و ۴۶ از سازه عوامل فرهنگی و اجتماعی حذف شدند و واریانس متغیر خطای e20 هم صفر شد.

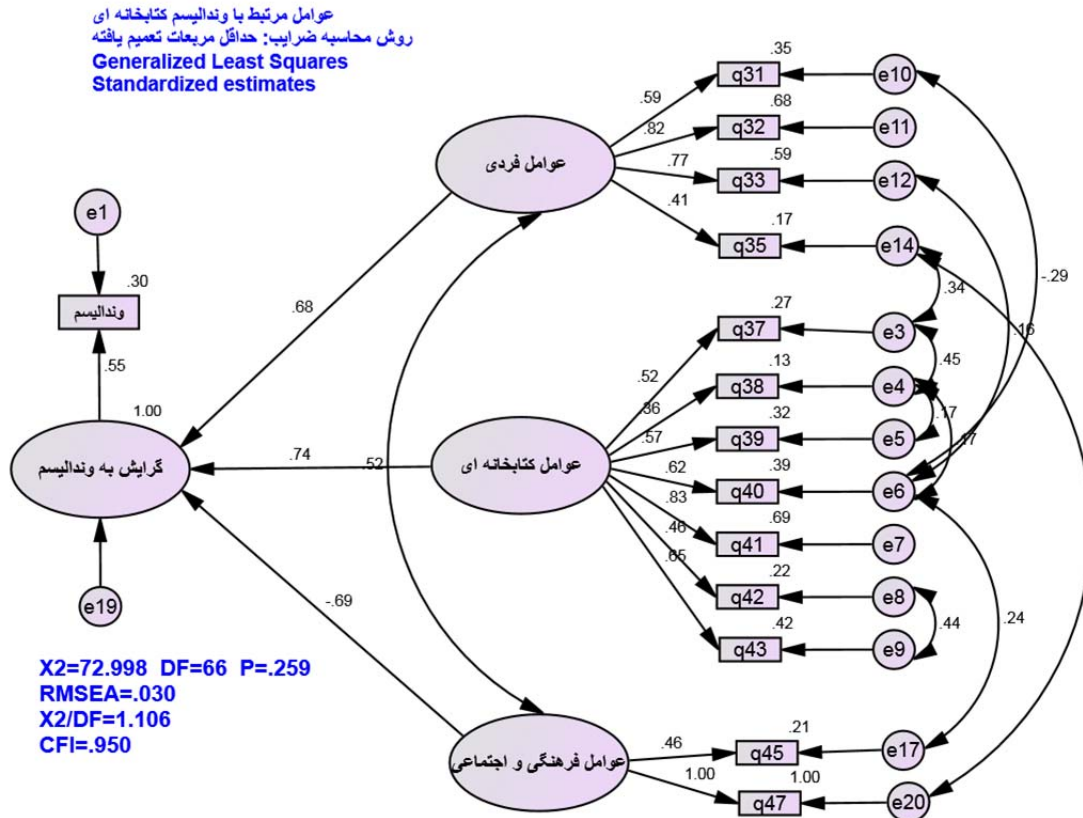
^۱.Generalized Least Squares

^۲. رسم روابط جدید بین متغیرها

^۳.Modification index

^۴. حذف روابطی که از لحاظ آماری معنادار نیستند.

^۵.Estimates

شکل ۲. مدل معادلات ساختاری عوامل مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای

جدول ۴. شاخص‌های ارزیابی مدل

AGFI	GFI	IFI	RMSEA	RMR	P	CFI	CMIN/DF	وضعیت شاخص
بزرگ‌تر	بزرگ‌تر	بزرگ‌تر	کوچک‌تر	کوچک‌تر	بزرگ‌تر	بزرگ‌تر	کوچک‌تر	حد مطلوب
از ۰/۹۰	از ۰/۹۰	از ۰/۹۰	از ۰/۰۸	از ۰/۰۵	از ۰/۰۵	از ۰/۹۰	از ۲	
۰/۸۹۹	۰/۹۱۱	۰/۹۵۸	۰/۰۳۰	۰/۰۴۹	۰/۲۵۹	۰/۹۵۰	۱/۱۰۶	وضعیت گزارش شده
مدل قابل قبول است.								کلیت مدل

در خصوص مدل اندازه‌گیری سازه‌ها، همانطور که داده‌های جدول ۵ نشان می‌دهند در بین ابعاد سازه فرهنگی و اجتماعی، متغیر فقر فرهنگی و جرم خیز بودن مکان کتابخانه معنادار شد. در بین عوامل تشکیل‌دهنده سازه‌ی عوامل کتابخانه‌ای، کمبود منابع مورد نیاز مراجعان مثل رمان، کتاب کمک‌درسی و ... که سبب ناکامی مراجعان و ارتکاب اعمال وندالیستی می‌شود، بیشترین ضریب رگرسیونی (۰/۸۳) را داشت. در مورد ابعاد سازه عوامل فردی، ویژگی‌های شخصیتی افراد (انواع تیپ‌های شخصیتی) با کسب ضریب رگرسیونی ۰/۸۲ رابطه‌ی معنادار قوی داشت.

جدول ۵. ضرایب رگرسیونی متغیرهای مشاهده‌پذیر پژوهش

ردیف	سازه‌های پژوهش	ابعاد سازه‌ها	ضریب
۱	عوامل فردی	ویژگی‌های شخصیتی افراد (انواع تیپ‌های شخصیتی)	۰/۸۲
		ساختار خانواده و سابقه خشونت در خانواده	۰/۷۷
		عدم تعهد اخلاقی و پایبندی به قوانین و مقررات کتابخانه	۰/۵۹
		مشکلات فردی مانند شرایط زندگی، تنش‌ها، فشارهای عصبی	۰/۴۱
۲	عوامل کتابخانه‌ای	کمبود منابع مورد نیاز مراجعان مثل رمان، کتاب کمک درسی و ...	۰/۸۳
		کتابداران خودشان برخی از منابع را بنا به دلایل مختلف غیرقابل دسترس می‌-	۰/۶۵
		نبودن برخی امکانات مثل عدم وجود دستگاه کپی، کولر، یخچال، آبسرد کن	۰/۶۲
		کم بودن زمان امانت منابع اطلاعاتی	۰/۵۷
		نارضایتی مراجعان از منابع و خدمات کتابخانه	۰/۵۲
		گاهی خود کتابداران نیز جزء وندال‌های کتابخانه‌ای هستند	۰/۴۶
		احساس تبعیض و نابرابری ممکن است سبب رفتار تخریبی شود	۰/۳۶
۳	عوامل اجتماعی و فرهنگی	فقر فرهنگی و جرم‌خیز بودن محله یا مکانی که کتابخانه در آن قرار دارد.	۱
		محل زندگی و منطقه‌ای که افراد وندال زندگی می‌کنند	۰/۴۶

در مورد مدل ساختاری سازه‌های مستقل و متغیر وابسته مهم‌ترین سازه‌ی تاثیرگذار بر گرایش به وندالیسم کتابخانه‌ای، عوامل کتابخانه‌-ای (با ضریب مسیر ۰/۷۴)، عوامل اجتماعی و فرهنگی (با ضریب مسیر ۰/۶۹) و عوامل فردی (با ضریب مسیر ۰/۶۸) بودند. ضریب تعیین (R^2) نشان می‌دهد که ۱۰۰ درصد تغییرات متغیر میزان گرایش به وندالیسم توسط سه سازه مستقل عوامل کتابخانه‌ای، عوامل اجتماعی و فرهنگی و عوامل فردی تبیین می‌شود (شکل ۲).

سؤال ۳. راهکارهای مقابله با وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه کدامند؟

از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه اولین اقدام مهم (بالاترین فراوانی) جهت جلوگیری از وندالیسم نصب دوربین مداربسته و سیستم اعلام سرقت است. دومین راه کار شناسایی افراد وندال و تذکر دادن و برخورد بدور از خشونت با آنهاست. نظارت دقیق کتابداران و لزوم وجو نگرهبانی در کتابخانه‌ها، استفاده از اهرم‌های تشویقی (مانند تخفیف مبلغ حق عضویت، لوح تقدیر، جایزه نقدی و...) جهت ترمیم و اصلاح موارد تخریبی با کمک مهارت‌های اعضا و مراجعان، آگاه کردن مراجعان از جرم بودن تخریب اموال و آسیب‌رسانی به کتابخانه، و جریمه افراد وندال (جریمه مالی و یا محرومیت موقت از خدمات کتابخانه) از جمله راه کارهای دیگر ارائه شده بوسیله کتابداران کتابخانه‌های عمومی برای مقابله با وندالیسم کتابخانه‌ای است.

جدول ۶. راهکارهای مقابله با وندالیسم کتابخانه‌ای

ردیف	راهکارها	میانگین	انحراف استاندارد
۱	نصب دوربین مدار بسته و سیستم اعلام سرقت	۴/۱	۰/۸۷۱
۲	شناسایی افراد وندال و تذکر دادن و برخورد بدور از خشونت با آنها (نصیحت گونه)	۴/۰	۰/۸۰۶
۳	نظارت دقیق کتابداران و لزوم وجود نگهبانی در کتابخانه‌ها	۳/۹۷	۰/۸۹۱
۴	استفاده از اهرم‌های تشویقی جهت ترمیم و اصلاح سریع موارد تخریبی با کمک مهارت‌های اعضا و مراجعان جهت جلوگیری از پدیده گلوله برفی	۳/۹۲	۰/۹۶۲
۵	آگاه کردن مراجعان از جرم بودن تخریب اموال و آسیب‌رسانی به کتابخانه	۳/۸۳	۰/۷۶۶
۶	جلوگیری از ورود افراد وندال به کتابخانه وقتی که مطمئن شدیم با تذکر مسئله حل نشده است	۳/۵۴	۱/۰۹
۷	جریمه افراد وندال (جریمه مالی و یا محرومیت موقت از خدمات کتابخانه)	۳/۵۲	۱/۱۲

فرضیه ۱. بین سطح برخورداری مراجعان و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۷. رابطه سطح برخورداری مراجعان و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه

سطح برخورداری	
۰/۲۱۴	گرایش به وندالیسم
۰/۰۲۰	ضریب همبستگی پیرسون سطح معناداری

همانطور که داده‌ها نشان می‌دهند چون سطح معناداری آزمون همبستگی کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین بین سطح برخورداری مراجعان و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه، رابطه معنادار اما ضعیف (۰/۲۱۴) وجود دارد.

فرضیه ۲. بین متغیرهای جمعیت‌شناختی (جنسیت، سطح تحصیلات و میزان برخورداری) مراجعان و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۸. تفاوت میانگین بین متغیرهای جمعیت شناختی و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه

p	f	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	واریانس	
۰/۲۰۲	۱/۶۲۱	۰/۶۵۳	۲	۱/۳۰۶	بین گروهی	جنسیت
		۰/۴۰۳	۱۱۵	۴۶/۳۲۱	درون گروهی	
۰/۱۳۱	۱/۷۴۰	۰/۶۸۷	۵	۳/۴۳۳	بین گروهی	سطح تحصیلات
		۰/۳۹۵	۱۱۲	۴۴/۱۹۴	درون گروهی	
۰/۰۴۲	۳/۲۶۳	۱/۲۷۹	۲	۲/۵۵۸	بین گروهی	میزان برخورداری
		۰/۳۹۲	۱۱۵	۴۵/۰۷۰	درون گروهی	
			۱۱۷	۴۶/۶۲۷		کل

همانطور که نتایج آزمون تحلیل واریانس نشان می‌دهند در مورد متغیرهای جنسیت و سطح تحصیلات تفاوت معنادار دیده نشد و آماره f تنها در متغیر میزان سطح برخورداری معنادار شده است. به این معنی که از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه بین سطح برخورداری وندال‌ها با گرایش به وندالیسم تفاوت معنادار وجود دارد. به منظور مشخص کردن این تفاوت در سطوح میزان برخورداری وندال‌ها از آزمون تعقیبی آل.اس.دی.^۱ استفاده شد.

جدول ۹. نتایج آزمون تعقیبی آل.اس.دی.

گروه‌ها	تفاوت میانگین	سطح معناداری
کم برخوردار	نیمه برخوردار	۰/۱۲۸
	همه موارد	-۰/۳۰۷
نیمه برخوردار	کم برخوردار	۰/۱۲۸
	همه موارد	-۰/۰۴۶
همه موارد	کم برخوردار	۰/۰۱۷
	نیمه برخوردار	۰/۰۴۶

نتایج آزمون تعقیبی نشان داد که بین گروه‌های کم برخوردار و دیگر گروه‌های درآمدی تفاوت میانگین قابل توجه است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد بیشترین نوع تخریب خط‌خطی کردن کتاب‌ها، حاشیه‌نویسی یا نوشتن داخل کتاب‌ها بود. این یافته با پژوهش میری و همکاران (۱۳۹۵)، تقی‌زاده (۱۳۹۶) و فاسولا و ایادی (۲۰۱۹) همسو بود. شاید بسیاری از این افراد به قصد تخریب اقدام به نوشتن داخل کتاب‌ها نکرده‌اند و یا حتی آگاه نبوده‌اند که این عمل تخریب و آسیب به منابع کتابخانه است. بسیاری از این کتاب‌نویسندگان جنبه اطلاع‌رسانی، پیشنهاد، درخواست دارند (شهباز و همکاران، ۱۳۹۳) و یا احتمالاً بیان احساسات و هیجانات ناشی از تجربه شخصی و همزادپنداری با شخصیت‌ها و یا مطالب و محتوای کتاب در دست امانت بوده است. به علاوه اینکه به طور کلی منابع چاپی، امکان، انگیزه و

^۱.LSD

تمایل به نوشتن را به افراد می‌دهند به همین خاطر این مدل تخریب در منابع چاپی کتابخانه بیشتر است. همچنین نتایج نشان داد بین سطح برخورداری مراجعان و گرایش به وندالیسم از دیدگاه کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه، رابطه معنادار وجود دارد (همسو با نتایج پژوهش شربتیان و پرورش، ۱۳۹۲). یافته‌ها نشان داد بین افراد گروه کم‌برخوردار با بقیه‌ی گروه‌های درآمدی تفاوت قابل ملاحظه مشاهده گردید بنابراین می‌توان گفت سطح درآمد یک متغیر تاثیرگذار در گرایش افراد به اعمال وندالیستی است. گلیرز^۱ و همکاران (۱۹۹۵) و فریمن^۲ (۱۹۹۹) نیز با اشاره به این موضوع به نتایج مشابهی دست یافتند. آن‌ها بیان داشتند که افراد با درآمد پایین و محروم ممکن است به دلیل اثرات گروه همسالان و شبکه ارتباطی مرتکب اعمال مجرمانه‌ی بیشتری شوند، اگر همسایگان آنها مرتکب جرمی شوند، امکان انجام اعمال مجرمانه در آنها بیشتر می‌شود (پورتر^۳، ۲۰۱۴). اما در برخی پژوهش‌ها مانند تقی‌زاده (۱۳۹۶) یافته‌ها عکس این مطلب را ثابت کردند به این معنی که وضعیت اقتصادی افراد تاثیری در ارتکاب به اعمال وندالیستی ندارد. این دوگانگی در نتایج را شاید بدین گونه بتوان تفسیر کرد که در برخی جوامع پژوهشی عواملی قوی‌تر از میزان برخورداری رفتار افراد و کاربران کتابخانه‌ها را تحت الشعاع خود قرار می‌دهد به عنوان مثال یک اختلال شخصیتی ممکن است در هر فرد و با هر وضعیت اقتصادی وجود داشته باشد که بر رفتار او تأثیر می‌گذارد بنابراین به طور کلی می‌توان این تناقضات در یافته‌ها را به نمونه و جامعه مورد بررسی مربوط دانست.

از دیگر یافته‌های این پژوهش عدم وجود تفاوت در ارتکاب به اعمال وندالیستی از لحاظ جنسیت بود. در همین راستا تقی‌زاده (۱۳۹۶) نیز در پژوهش خود بیان کرد که جنسیت تاثیری در ارتکاب به اعمال وندالیستی ندارد. اما در پژوهش علیزاده و همکاران (۱۳۹۷) از دیدگاه کتابداران گروه جنسیتی پسران بیشتر از دختران مرتکب اعمال وندالیستی شدند. به نظر می‌رسد در برخی جوامع پژوهشی پسران و عموماً جوانان پسر به علت وجود نوعی هیجان - که شاید توأم با خشونت نیز باشد و واقعیتی انکارناپذیر است که معمولاً متمایز کننده دو جنس مذکر و مؤنث نیز هست - بیشتر مستعد رفتارهای وندالیستی هستند. هر چند این یک امر نسبی است و در همه جا مصداق ندارد همانطور که این فرض در پژوهش حاضر رد شد اما این تفاوت در نتایج در پژوهش‌های مختلف دیده شد. احتمالاً مربوط به تفاوت جوامع پژوهشی مورد بررسی است. اما این مسئله یعنی پسران وندالیست با فاکتورهایی که ذکر شد، می‌تواند بنای یک پژوهش دقیق و جداگانه قرار گیرد و چرایی این مسئله بررسی شود.

در خصوص سطح تحصیلات یافته‌ها نشان داد که بین سطح تحصیلات و گرایش به اعمال وندالیستی تفاوت معناداری دیده نشد. به این معنی که از نظر کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه هر فردی با هر سطح سواد در بین افراد وندال در کتابخانه‌ها وجود دارند. نتایج این بخش از پژوهش با پژوهش تقی‌زاده (۱۳۹۶) مغایرت دارد. او در پژوهش خود بیان داشت سطح تحصیلات بر رفتارهای وندالیستی تأثیر دارد.

در خصوص عوامل کتابخانه‌ای مؤثر بر پدیده‌ی وندالیسماز دیدگاه کتابداران، مهم‌ترین عامل کمبود منابع مورد نیاز مراجعان مثل رمان، کتاب کمک‌درسی و ... که سبب ناکامی مراجعان و ارتکاب اعمال وندالیستی می‌شود. ایگر (۲۰۱۳) نیز در این راستا به این نتیجه رسید که وندالیسم کتابخانه‌ای به علت منابع اطلاعاتی نامناسب کتابخانه‌ای، محدودیت مالی و خودخواهی از طرف کاربران کتابخانه ایجاد شده است. یکی دیگر از روابط معنادار در خصوص این سازه این بود که "گاهی خود کتابداران نیز جزء وندال‌های کتابخانه‌ای هستند" کوتابی (۲۰۰۸) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسید که "کتابداران خود گاهی مقررات را حتی در حضور اعضا رعایت نمی‌کردند". همچنین نبودن برخی امکانات مثل عدم وجود دستگاہ کپی، کولر، یخچال، آبسرد کن و... جزو متغیرهایی بود که با گرایش به وندالیسم رابطه معنادار داشت. چاین وندو (۲۰۱۹) نیز فقدان دستگاہ فتوکپی را از جمله عوامل مؤثر بر وندالیسم کتابخانه‌ای دانست. کم بودن زمان امانت منابع اطلاعاتی و نارضایتی مراجعان از منابع و خدمات کتابخانه نیز با گرایش به وندالیسم رابطه معنادار داشت که با یافته هیگینز (۲۰۱۵) در

1. Glaeser

2. Freeman

3. Porter

این دو مورد همسوست. او در پژوهش خود بیان کرد: نارضایتی مراجعان و دوره کوتاه مدت امانت منابع، و کتاب‌های درسی نامناسب بر گرایش به وندالیسم تأثیر دارد.

در بین متغیرهای سازه فرهنگی و اجتماعی، متغیر فقر فرهنگی و جرم خیز بودن مکان کتابخانه رابطه معنادار شد. این یافته همسو با فرضیه تأیید شده در پژوهش ابراهیمی و ریاحی‌نیا (۱۳۹۶) بود. آن‌ها بیان کردند که بین فقر و میزان جرم‌خیزی با وندالیسم رابطه‌ی معنادار دیده شد. فاسولا و ایادی (۲۰۱۹) نیز فقر را عامل گرایش به وندالیسم دانست. در مورد ابعاد سازه عوامل فردی، متغیر ویژگی‌های شخصیتی افراد (انواع تیپ‌های شخصیتی) معنادار شد. و نیز عدم تعهد اخلاقی و پایبندی به قوانین و مقررات کتابخانه با گرایش به وندالیسم رابطه‌ی معناداری داشت. کوتایی (۲۰۰۸) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسید که کاربران از قوانین و مقررات تعیین شده برای کتابخانه پیروی نمی‌کردند.

مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر وندالیسم کتابخانه‌ای در پژوهش حاضر بعد کتابخانه‌ای بود، اما در پژوهش تقی‌زاده (۱۳۹۶) بعد فردی مهمتر و سهم بیشتری را به خود اختصاص داده بود.

از جمله مهم‌ترین و پربسامدترین (بیشترین فراوانی) راه‌کارهایی که کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه برای مقابله با وندالیسم ارائه کردند، نصب دوربین مدار بسته و سیستم اعلام سرقت، شناسایی افراد وندال و تذکر بدور از خشونت به آنها، نظارت دقیق کتابداران و وجود نگهبانی در کتابخانه‌ها، آگاه‌سازی کاربران از جرم بودن عمل وندالیستی، جلوگیری از ورود افراد وندال به کتابخانه در صورتی که با تذکر اصلاح نشدند و جریمه افراد وندال بود. در پژوهش‌های کرامول و همکاران (۲۰۰۸)، هیگینز (۲۰۱۵)، جاگادیش و همکاران (۲۰۱۶) و پاتاک (۲۰۱۹) نظارت کتابداران، نگهبانی و نصب دوربین مدار بسته از راه‌کارهای مقابله با وندالیسم مطرح شده است. نتایج این پژوهش نشان داد که عوامل کتابخانه‌ای مهم‌ترین عامل تأثیرگذار در مسئله وندالیسم کتابخانه‌ای هستند. تجهیز کتابخانه‌ها از لحاظ امکانات و منابع اطلاعاتی و بهبود خدمات و آموزش کتابداران در راستای برخورد خوب و مناسب با کاربران سبب رضایت کاربران می‌شود. اما در خصوص بعد فرهنگی و اجتماعی این مسئله، تمام جامعه مسئولند و بهبود وضعیت فرهنگی و اجتماعی یک موضوع کلان است که نیاز به برنامه‌ریزی سیاستگذاران این حوزه و توجه ویژه به آن است که کتابخانه‌ها نیز با ایجاد برنامه‌ها و فرصت‌هایی در این زمینه جهت آگاه‌سازی کاربران از جرم بودن اعمال وندالیستی می‌توانند به حل این مسئله کمک کنند. بعد فردی دخیل در این پژوهش به بافت خانواده‌ها و فرهنگ تربیتی حاکم بر آنها و تا حدودی زیادی به جامعه نیز بستگی دارد. چرا که حجم بسیار زیادی از انواع رسانه‌ها، شبکه‌های اجتماعی، پیام‌رسان‌ها و به طور کلی محمل‌ها و ارتباطات مبتنی بر اینترنت به شکل غیرقابل اجتنابی در جامعه و فرهنگ درونی خانواده‌ها نفوذ کرده و حتی خصوصی‌ترین جنبه‌ی زندگی و اخلاقی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این فضای تعاملی پر تنش که الگوپذیری رفتاری فرزندان از گروه‌های فعال در آن یک امر شایع است، کار برای والدین سخت و گاهی کنترل، نظارت و توجه به فرزندان غیرقابل کنترل می‌شود بنابراین بعد فردی بسیار حساس‌تر و پیچیده‌تر از دیگر ابعاد مرتبط با وندالیسم کتابخانه‌ای است و نیازمند هوشیاری خانواده‌ها و جامعه جهت جلوگیری از خطرات این شبکه‌هاست. در خصوص این موضوع کتابخانه‌های عمومی می‌توانند با تعامل با دانشگاه‌ها و متخصصین حوزه علوم اجتماعی، امکان برگزاری کارگاه‌ها یا جلسات مفید آموزشی مداوم برای کاربران کتابخانه‌ها فراهم کنند.

از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر این مسئله بود که چون جامعه پژوهش کتابداران کتابخانه‌های عمومی زیر نظر نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بودند، با وجود توضیح پژوهشگران در خصوص محرمانگی اطلاعات دریافتی، به نظر می‌رسید ترس از ارزیابی سالیانه عملکرد و یا مقایسه وضعیت کتابخانه‌ها و انعکاس آن در پژوهش مانع از آن می‌شد که کتابداران میزان دقیق خسارات و موارد تخریبی توسط وندال‌ها را بیان کنند.

پیشنهاد‌های برخاسته از پژوهش عبارتند از:

- آموزش کتابداران جهت کاهش اعمال وندالیستی آگاهانه یا ناآگاهانه توسط آنها؛
- تجهیز کتابخانه‌ها با امکانات مورد نیاز کاربران مثل دستگاه کپی، یخچال، آبسرد کن و...؛

- افزایش زمان مدت امانت منابع اطلاعاتی در صورت امکان؛
- غنی‌سازی مجموعه کتابخانه و فراهم‌آوری منابع اطلاعاتی درخواستی کاربران و سنجش تأثیر آن بر وندالیسم کتابخانه‌ای؛
- فراهم‌سازی آموزش‌های کاربردی و برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌های مهارتی در تمام زمینه‌ها در تمام کتابخانه‌ها و مراکز، سازمان‌ها یا مؤسسات مرتبط جهت زدودن فقر فرهنگی از چهره جامعه کاربران؛
- ارائه خدمات نو و کاربردی در کتابخانه‌های عمومی مطابق با نیاز روز کاربران؛
- توجه بیشتر مسئولان کشور به مناطق جرم‌خیز و انجام راه‌کارهای خاص جهت کاهش وندالیسم در این مناطق؛
- جلب اعتماد کاربران برای ایجاد تعهد و پایبندی به قوانین و مقررات کتابخانه؛
- استقرار نگرهبانی برای تمام کتابخانه‌ها.

پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده شامل:

- طراحی پژوهشی جهت بررسی انواع تیپ‌های شخصیتی وندال‌های کتابخانه‌ای و تأثیر آن بر پدیده وندالیسم؛
- آموزش قوانین حقوقی در خصوص وندالیسم به کاربران کتابخانه و بررسی تأثیر آن بر میزان گرایش به وندالیسم کتابخانه‌ای.

قدردانی

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از تمام همکاران و کتابداران کتابخانه‌های عمومی نهادی استان کرمانشاه که در این پژوهش همکاری داشتند کمال تشکر و قدردانی را داشته باشند.

*پدیده‌ی گلوله برفی و جنبه‌ی سرایت‌آمیز آن در روانشناسی امری شناخته شده است. یک صندلی چاقو خورده را در مترو بگذارید، خواهید دید در مدت بسیار کوتاهی همه‌ی صندلی‌های واگن با نوک چاقوی وندال‌ها آشنا خواهد شد. دیدن یک شیشه‌ی شکسته بدون وجود هیچ احساس اجحافی شخص را وامی‌دارد که سایر شیشه‌ها را بشکند. اگر کسی اولین گلوله‌ی برفی را بزند دیگران معمولاً از او پیروی می‌کنند و به عواقب کار خود نمی‌اندیشند؛ این همان قانون جاذبه و جذابیت است (محسنی تبریزی، ۱۳۷۹).

منابع

- ابارشی، الف.، و حسینی، ی. (۱۳۹۱). *مدلسازی معادلات ساختاری*. انتشارات جامعه‌شناسان.
- ابراهیمی، ر.، و ریاحی‌نیا، ن. (۱۳۹۶). مطالعه وندالیسم در کتابخانه‌های عمومی کشور با تأکید بر ویژگی‌های جامعه محلی. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۲۳(۳)، ۳۶۵-۳۸۰.
- بخارایی، الف.، و شربتیان، م. (۱۳۹۴). تحلیل جامعه‌شناختی عوامل اثرگذار بر رفتارهای وندالیستی: مطالعه‌ی موردی در کلانشهر مشهد. *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، ۴(۱۰)، ۲۱-۴۸.
- بی‌تقصیر فدا، ح. (۱۳۹۹، ۱۷ تیر). *وندالیسم مجازی حقیقتی انکارناپذیر در شبکه‌های اجتماعی*. بازیابی شده در ۱۰ خرداد ۱۴۰۱ از yun.ir/83s6hd
- تقی‌زاده، ع. (۱۳۹۶). *بررسی عوامل موثر بر رفتار تخریب‌گرایانه مراجعان کتابخانه‌ها: مطالعه‌ی موردی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی*. [پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی]. دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع).
- شربتیان، م.، و پرورش، ر. (۱۳۹۲). بررسی علل و عوامل موثر بر تخریب شهری در بین جوانان ۱۸ تا ۳۰ ساله شهرستان قاین. *فصلنامه علمی دانش انتظامی خراسان جنوبی*، ۲(۴)، ۵۳-۷۰.

- شهباز، س.، منصوریان، ی.، و شهباز، الف. (۱۳۹۳). بازتاب وندالیسم کتابخانه‌ای در کتابنوشته‌ها. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، ۲۶(۱)، ۴۳-۶۰.
- عارف‌پور، س.، میری، غ.، و انوری، م. (زیرچاپ). بررسی اثرات وندالیسم شهری (مورد پژوهی: شهر چناران استان خراسان رضوی). برنامه‌ریزی شهری. بازیابی شده در تاریخ ۱۰ خرداد ۱۴۰۱ از http://jupm.marvdasht.iau.ir/article_5114.html
- علی محمدی، م. (۱۳۹۱). وندالیسم. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق قضا و جرم‌شناسی]. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال.
- علیزاده، ر.، ریاحی‌نیا، ن.، و آخشیک، س. (۱۳۹۷). وندالیسم در کتابخانه‌های دانشگاهی: بررسی نمودها و دلایل. تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی، ۵۲(۳)، ۱۰۱-۱۱۷.
- قاسم‌زاده اجیرلو، الف.، معینی، ر.، و کرم‌پور، ر. (۱۳۹۹). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر وندالیسم دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهر پارس آباد. تغییرات اجتماعی-فرهنگی، ۱۷(۶۶)، ۹۶-۱۱۵.
- کریمی منجر موئی، ی.، و فرهنگ، م. (۱۳۹۵). وندالیسم و جوانان مطالعه‌ی موردی: جوانان ۱۵-۲۰ ساله شهر لردگان. فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی-فرهنگی، ۲(۵)، ۱۸۷-۲۰۶.
- محسنی تبریزی، ع. (۱۳۷۴). طرح بررسی وندالیسم در تهران و راه‌های پیشگیری و درمان آن. انتشارات موسسه‌ی مطالعات و تحقیقات اجتماعی تهران.
- محسنی تبریزی، ع. (۱۳۷۹). مبانی نظری وندالیسم: مروری بر یافته‌های یک تحقیق. نامه‌ی علوم اجتماعی، ۱۶(۱)، ۱۹۳-۲۲۷.
- محسنی تبریزی، ع. (۱۳۸۳). وندالیسم: مبانی روانشناسی اجتماعی، جامعه‌شناسی و روانشناسی رفتار وندالیستی در مباحث آسیب‌شناسی کثرتفاری اجتماعی. انتشارات آن.
- میرفردی، الف.، احمدی، س.، و نیکخواه، ز. (۱۳۹۱). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر گرایش به وندالیسم در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر یاسوج. جامعه‌شناسی کاربردی، ۴۷(۳)، ۱۸۵-۲۰۶.
- نادری، آ. (۱۳۸۹). مطالعه‌ی علل رفتارهای وندالیستی در شهر همدان. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم اجتماعی]. دانشگاه بوعلی سینا.
- نبوی، ع.، سالمیان، س.، و حبیبیان، ب. (۱۳۹۱). عوامل مؤثر بر وندالیسم در بین دانش‌آموزان شهرستان اهواز مطالعه‌ی موردی: منطقه‌ی کوت عبدالله. فصلنامه مطالعات توسعه‌ی اجتماعی-فرهنگی، ۱(۳)، ۹۸-۱۳۵.
- وبسایت ایران هشدار (۱۳۹۴). وندالیسم اینترنتی (vandalism) چیست؟ بازیابی شده در ۱۰ خرداد ۱۴۰۱ از <https://www.iranhoshdar.ir/Default.aspx?PageName=news&ID=3867>

References

- Abarshi, A., & Hosseini, Y. (2012). Structural equation modeling. *Sociologists*. [In Persian]
- Adekunle, F., Adekunjo, O., & Unuabor, S. (2018). Theft and Vandalism: Effect And Control Mechanism On Information Resources In Academic Libraries In Osun State, Nigeria. *IOSR Journal Of Humanities And Social Science (IOSR-JHSS)*, 7 (23), 71-78.
- Akor, P. (2013). Security Management For Prevention Of Book Thefts In University Libraries. A Case Study of Benue State University Library, Nigeria. *Library Philosophy and Practice (E-Journal)*. Paper 995. Retrieval 2020, April, 12, from <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2403&context=libphilprac>
- Ali Mohammadi, M. (2012). *Vandalism*. [Master Thesis in Judicial Law and Criminology]. Islamic Azad University, North Tehran Branch. [In Persian]
- Alizadeh, r., Riahinia, N., & Akhshik, S.S. (2018). Vandalism in academic libraries: Types and causes. *Academic Librarianship and Information Research*, 52(3).101-117. [In Persian]
- Arefupour, S., Miri, G., & Anwari, M. (Underprint). *Investigating the effects of urban vandalism (Case study: Chenaran city, Khorasan Razavi province)*. Urban planning. Retrieved on 10 June 2022 from http://jupm.marvdasht.iau.ir/article_5114.html [In Persian]
- Betagsir Fadafen, H. (2020). *Virtual vandalism is an undeniable fact on social media*. Retrieved on 10 June 2022 from yun.ir/83s6hd. [In Persian]
- Bhat, S.K. (2021). Library Vandalism: Causes and Prevention. *MIER Journal of Educational Studies Trends*, 11(1), 63-71.

- Bokharaie, A., & Sharbatian, M. h. (2015). Sociological Analysis of Factors Affecting Vandalistic Behaviors: A Case Study in Mashhad Metropolis. *Strategic Research on Social Problems in Iran*, 4(10), 21-48. [In Persian]
- Chinwendu, N. (2019). Effect of Theft and Mutilation On The Use Of Library Collection In An Academic Library In Lagos State. *Library Philosophy and Practice (E-Journal)*. Retrieval 2020, April, 25, from <https://Digitalcommons.Unl.Edu/Libphilprac/2548>
- Cromwell, P., Alexander, G., & Dotson, P. (2008). Crime and Incivilities in Libraries: Situational Crime Prevention Strategies for Thwarting Biblio-Bandits And Problem Patrons. *Security Journal*, 21, 147 – 158.
- Ebrahimi, R., & Riahinia, N. (2017). A study of Vandalism in Iran Public libraries with an Emphasis on Local Community Features. *Research on Information Science & Public Libraries*, 23 (3), 365-380. [In Persian]
- Fasola, O., & Oyadeyi, A. (2019). Deviant Behaviour among Users of Academic Libraries: A Study of Two Academic Libraries In Oyo State, Nigeria. *Library Philosophy and (E-Journal)*. Retrieval 2020, may, 3, from <https://Digitalcommons.Unl.Edu/Libphilprac/2504>.
- Gasemzadeh Ajirloo, I., Moeini, R., & karampour, R. (2020). Investigating of the effective social factors on vandalism of Parsabad city high school students. *Journal of Socio-Cultural Changes*, 17(3), 96-115.
- karimi monjarmoei, Y., & farahmand, M. (2016). Vandalism and the Youth. *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 5 (2), 187-206. [In Persian]
- Higgins, S. (2015). Theft and Vandalism of Books, Manuscripts, and Related Materials in Public and Academic Libraries, Archives, And Special Collections. *Library Philosophy and Practice (E-Journal)*. Paper 1256. Retrieval 2020, June, 13, from <http://Digitalcommons.Unl.Edu/Libphilprac/1256>.
- Iran Warning Website (2015). What is Internet Vandalism? Retrieved 10 June 2022 from <https://www.iranhoshdar.ir/Default.aspx?PageName=news&ID=3867> .[In Persian]
- karimi monjarmoei, Y., & farahmand, M. (2016). Vandalism and the Youth . *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 5 (2), 187-206.[In Persian]
- Kotey, D. (2008). *Library Security and User Attitudes: A Case Study of The Regent University College Of Science And Technology Library*. [Master's Thesis Library Studies], The University Of Ghana
- Jagadish, M.V., & Sarasvathy, P. (2016). What Librarian's Think of Theft, Mutilation And Misplacement Of Library Resources? A Study of Karnataka University Libraries. *International Research: Journal of Library & Information Science*, 6(4), 711-724.
- Marcus, Isebe, L.E. (2015). Vandalism of Information Material in Colleges of Education In Delta State. *International Journal of Library and Information Science Studies*, 1(1), 1-11.
- Mirfardi, A., Ahmadi, S., & Nikkhah, Z. (2012). A Study of Social Factors Impacting Tendency towards Vandalism among Yasouj's High-School Students, 23(3), 185-206. [In Persian]
- Mohseni Tabrizi, A. (2000). Theoretical foundations of vandalism: A review of the findings of a study. *Letter of Social Sciences*, (16), 193-227. [In Persian]
- Mohseni Tabrizi, A. (1995). *Plan to study vandalism in Tehran and ways to prevent and treat it*. University of Tehran, Institute of Social Studies and Research, Tehran. [In Persian]
- Mohseni Tabrizi, A. (2004). *Vandalism: Fundamentals of Social Psychology, Sociology and Psychology of Vandalism Behavior in the Pathology of Social Behavior*. Its Publications. [In Persian]
- Nabavi, S. A., & Saleman, S. (2013). Habibian B. Effective Factors on Vandalistic Behavior among High School Students in Ahwaz City. *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 1(3), 98-135. [In Persian]
- Naderi, A. (2010). *Study of the causes of vandalism in Hamedan*. [Master Thesis in Social Sciences]. Bu Ali Sina University. [In Persian]
- Omoike, A. D., & Ikegune, D. O. (2020). Use of ICT for securing libraries and information resources against vandalism in university libraries in the era of global insecurity. in AJIBERO, M.I. (2020) Management Of Library And Information Centre In The Era Of Global Insecurity (p. 103-117). Nigeria: Tim-Sal & Bim Pub Ltd.
- Pathak, Sandip (2019). Disaster and Security Preparedness of Libraries In India. *Library Philosoph And Practice (E-Journal)*. Retrieval 2020, June, 28, from <http://Digitalcommons.Unl.Edu/Libphilprac/1868>.
- Pathak, Sandip J., & Priyanki R. Vyas. (2020) .Theft and Mutilation of Library Resources in University Libraries of India: A Study. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. Retrieval 2020, July, 17, from <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/4371>
- Porter, A. (2014). *Libraries Fighting Crime: Spillover Effects of Public Institutions*. Retrieval 2020, January, 7, from https://www.economics.uci.edu/grad/Porter_Job_Market_Paper.pdf
- Shahbaz, S., Mansoorian, Y., & Shahbaz, A. (2014). The reflection of Library Vandalism in Book Notes. *Librarianship and Information Organization Studies*, 26 (1), 43-60.[In Persian]
- Sharbatian, M. H., & Parvaresh, R. (2013). Evaluation of Factors Affecting Urban Destruction among Young People 18 to 30 Years Old in Qaen. *Quarterly Journal of Southern Khorasan Police Science*, 2(4), 53-70. [In Persian]
- Taghizadeh, A. (2017). *Investigating the Factors Affecting the Destructive Behavior of Library Clients: A Case Study of Astan Quds Razavi Central Library*. [Bachelor's Thesis, Master of Library and Information Science]. Imam Reza International University. [In Persian]

